

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

CONSEIL D'ÉTAT
section de législation

advies 78.237/3
van 13 oktober 2025

avis 78.237/3
du 13 octobre 2025

over

sur

een ontwerp van besluit van de minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering bevoegd voor het Landbouwbeleid 'tot vervanging van bijlage I en II van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 21 juni 2007 betreffende de kenmerken waartoe het onderzoek van bepaalde rassen van landbouw- en groentegewassen zich ten minste moet uitstrekken, en de minimumeisen voor dat onderzoek'

un projet d'arrêté du Ministre du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, compétent pour la Politique agricole 'remplaçant les annexes I et II de l'arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale du 21 juin 2007 concernant les caractères devant être couverts au maximum par l'examen et les conditions minimales pour l'examen de certaines variétés d'espèces de plantes agricoles et de légumes'

Op 19 september 2025 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met klimaattransitie, leefmilieu, energie en participatieve democratie verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van ministerieel besluit ‘tot vervanging van bijlage I en II van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 21 juni 2007 betreffende de kenmerken waartoe het onderzoek van bepaalde rassen van landbouw- en groentegewassen zich ten minste moet uitstrekken, en de minimumeisen voor dat onderzoek’.

Het ontwerp is door de derde kamer onderzocht op 7 oktober 2025. De kamer was samengesteld uit Jeroen VAN NIEUWENHOVE, kamervoorzitter, Koen MUYLLE en Elly VAN DE VELDE, staatsraden, Bruno PEETERS, assessor, en Annemie GOOSSENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Githa SCHEPPERS, eerste auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Jeroen VAN NIEUWENHOVE, kamervoorzitter.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 13 oktober 2025.

*

Le 19 septembre 2025, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le Ministre du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé de la Transition climatique, de l'Environnement, de l'Énergie et de la Démocratie participative à communiquer un avis dans un délai de trente jours, sur un projet d'arrêté ministériel ‘remplaçant les annexes I et II de l'arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale du 21 juin 2007 concernant les caractères devant être couverts au maximum par l'examen et les conditions minimales pour l'examen de certaines variétés d'espèces de plantes agricoles et de légumes’.

Le projet a été examiné par la troisième chambre le 7 octobre 2025. La chambre était composée de Jeroen VAN NIEUWENHOVE, président de chambre, Koen MUYLLE et Elly VAN DE VELDE, conseillers d'État, Bruno PEETERS, assesseur, et Annemie GOOSSENS, greffier.

Le rapport a été présenté par Githa SCHEPPERS, premier auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Jeroen VAN NIEUWENHOVE, président de chambre.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 13 octobre 2025.

*

VOORAFGAANDE OPMERKING

1. Rekening houdend met het ogenblik waarop dit advies wordt gegeven, vestigt de Raad van State de aandacht van de adviesaanvrager erop dat de verkiezingen van 9 juni 2024 tot gevolg hebben dat de regering sedert die datum en totdat een nieuwe regering is verkozen, niet over de volheid van haar bevoegdheid beschikt. Dit advies wordt evenwel gegeven zonder dat wordt nagegaan of dit ontwerp in die beperkte bevoegdheid kan worden ingepast, aangezien de afdeling Wetgeving geen kennis heeft van het geheel van de feitelijke gegevens die de minister in aanmerking kan nemen als hij te oordelen heeft of het vaststellen of het wijzigen van verordeningen noodzakelijk is.

STREKKING VAN HET ONTWERP

2. Het voor advies voorgelegde ontwerp van besluit van de Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering bevoegd voor het Landbouwbeleid strekt tot de vervanging van de bijlagen I en II bij het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 21 juni 2007 ‘betreffende de kenmerken waartoe het onderzoek van bepaalde rassen van landbouw- en groentegewassen zich ten minste moet uitstrekken, en de minimumeisen voor dat onderzoek’ (artikel 2 van het ontwerp). Daarmee wordt de omzetting beoogd van uitvoeringsrichtlijn (EU) 2025/1079 van de Commissie van 2 juni 2025 ‘tot wijziging van de Richtlijnen 2003/90/EG en 2003/91/EG wat betreft de protocollen voor het onderzoek van bepaalde rassen van landbouw- en groentegewassen’, waarbij de bijlagen I en II bij richtlijn 2003/90/EG¹ en de bijlagen I en II bij richtlijn 2003/91/EG² worden vervangen (artikel 1 van het ontwerp).

Het te nemen besluit treedt in werking op 1 januari 2026 (artikel 4). De huidige bijlagen bij het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 21 juni 2007 blijven van toepassing voor de onderzoeken die voor die datum werden opgestart (artikel 3).

BEVOEGDHEID

3. In advies 61.042/VR/3 van 25 april 2017 over een ontwerp dat heeft geleid tot het ministerieel besluit van 8 mei 2017 ‘tot wijziging van bijlage I en II bij het besluit van de Vlaamse Regering van 27 april 2007 betreffende de kenmerken waartoe het onderzoek van bepaalde rassen van landbouw- en groentegewassen zich ten minste moet uitstrekken, en de minimumeisen voor

¹ Richtlijn 2003/90/EG van de Commissie van 6 oktober 2003 ‘houdende bepalingen ter uitvoering van artikel 7 van Richtlijn 2002/53/EG van de Raad met betrekking tot de kenmerken waartoe het onderzoek van bepaalde rassen van landbouwgewassen zich ten minste moet uitstrekken, en de minimumeisen voor dat onderzoek’.

² Richtlijn 2003/91/EG van de Commissie van 6 oktober 2003 ‘houdende bepalingen ter uitvoering van artikel 7 van Richtlijn 2002/55/EG van de Raad wat betreft de kenmerken waartoe het onderzoek van bepaalde rassen van groentegewassen zich ten minste moet uitstrekken, en de minimumeisen voor dat onderzoek’.

dat onderzoek' heeft de Raad van State het volgende uiteengezet met betrekking tot de bevoegdheid van de gewesten inzake het opstellen van de rassenlijsten:³

"2. In de brief met de adviesaanvraag wordt verwezen naar een advies 59.141/3 van 19 april 2016 van de Raad van State over een ontwerp dat heeft geleid tot het ministerieel besluit van 11 mei 2016 'tot wijziging van bijlage I en II bij het besluit van de Vlaamse Regering van 27 april 2007 betreffende de kenmerken waartoe het onderzoek van bepaalde rassen van landbouw- en groentegewassen zich ten minste moet uitstrekken, en de minimumeisen voor dat onderzoek'. Dat besluit betrof een vorige vervanging van de voormelde bijlagen I en II naar aanleiding van uitvoeringsrichtlijn (EU) 2015/1168.⁴ In dat advies heeft de Raad van State afgezien van het nader onderzoek van het ontwerp nadat hij had vastgesteld dat het Interregionaal Protocol 'Teeltmateriaal' van 31 maart 2004, gesloten ter uitvoering van artikel 13 van het samenwerkingsakkoord van 30 maart 2004 tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest 'met betrekking tot de uitoefening van de geregionaliseerde bevoegdheden op het gebied van Landbouw en Visserij', nog niet door alle gewesten is onderworpen aan parlementaire instemming.

De adviesaanvrager betoogt in dat verband onder meer dat in de rechtspraak van het Hof van Justitie wordt erkend dat het loutere gegeven dat regio's van lidstaten bij de implementatie van EU-recht onderling verschillende maatregelen vaststellen, geen met het EU-recht strijdige discriminatie vormt.⁵ Zij concludeert daaruit dat '[h]et (...) elke lidstaat (...) vrij [staat] om de bevoegdheden op nationaal vlak te verdelen en niet rechtstreeks toepasselijke gemeenschapshandelingen via maatregelen van regionale of plaatselijke overheden te doen uitvoeren, voor zover die bevoegdheidsverdeling een juiste uitvoering van die gemeenschapshandelingen mogelijk maakt. Om deze reden kan elk Gewest dan ook voor zichzelf (en voor zijn gewestelijk grondgebied) een rassenlijst opstellen.'

3. Na een nieuw onderzoek van deze kwestie in verenigde kamers meent de Raad van State dat de uitvoeringsrichtlijnen die ertoe strekken de bijlagen bij de richtlijnen 2003/90/EG en 2003/91/EG te vervangen, rechtshandelingen vormen van de Europese Commissie waarvan de rechtsgeldigheid niet in het gedrang komt door het internrechtelijke bevoegdheidsprobleem dat kleeft aan de wijze waarop de nationale rassenlijst in België tot stand wordt gebracht overeenkomstig artikel 3, lid 1, van richtlijn 2002/53/EG⁶ en artikel 3, lid 2, van richtlijn 2002/55/EG⁷. In dat geval overstijgt de opname in de rassenlijst niet de territoriale bevoegdheid van het betrokken gewest, vermits die opname door het recht van de Europese Unie zelf wordt opgelegd, en de gelding

³ Zie ook adv.RvS 77.506/3 van 24 maart 2025 over een ontwerp dat heeft geleid tot het ministerieel besluit van 4 april 2025 'tot vervanging van bijlage I en II van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 21 juni 2007 betreffende de kenmerken waartoe het onderzoek van bepaalde rassen van landbouw- en groentegewassen zich ten minste moet uitstrekken, en de minimumeisen voor dat onderzoek', opmerking 3.

⁴ Voetnoot 3 van het geciteerde advies: Uitvoeringsrichtlijn (EU) 2015/1168 van de Commissie van 15 juli 2015 'tot wijziging van de Richtlijnen 2003/90/EG en 2003/91/EG houdende bepalingen ter uitvoering van artikel 7 van Richtlijn 2002/53/EG van de Raad, respectievelijk artikel 7 van Richtlijn 2002/55/EG van de Raad, met betrekking tot de kenmerken waartoe het onderzoek van bepaalde rassen van landbouwgewassen en groentegewassen zich ten minste moet uitstrekken, en de minimumeisen voor dat onderzoek'.

⁵ Voetnoot 4 van het geciteerde advies: HvJ 16 juli 2009, *Horvath*, C-428/07, §§ 47-58. Zie overigens in dat verband ook HvJ 12 juni 2014, *Digibet*, C-156/13, §§ 33-41.

⁶ Voetnoot 5 van het geciteerde advies: Richtlijn 2002/53/EG van de Raad van 13 juni 2002 'betreffende de gemeenschappelijke rassenlijst van landbouwgewassen'.

⁷ Voetnoot 6 van het geciteerde advies: Richtlijn 2002/55/EG van de Raad van 13 juni 2002 'betreffende het in de handel brengen van groentezaad'.

ervan voor het hele Belgische grondgebied niet voortvloeit uit het voormelde Interregionaal Protocol 'Teeltmateriaal' van 31 maart 2004. De loutere omzetting van dergelijke uitvoeringsrichtlijnen is een verplichting voor de drie gewesten en dus ook voor het Vlaamse Gewest. De Raad van State zal dergelijke ontworpen omzettingsmaatregelen dan ook ten gronde onderzoeken.

Dit neemt niet weg dat het voormelde bevoegdheidsprobleem, dat een eerste keer werd uiteengezet in advies 44.370/VR/3 van 6 mei 2008⁸ nog steeds relevant blijft voor de regeling van de wijze waarop de rassenlijsten door de gewesten worden vastgesteld aan de hand van de afspraken die zijn gemaakt in het voormelde Interregionaal Protocol 'Teeltmateriaal' van 31 maart 2004."

Die conclusie geldt ook voor dit ontwerp.

RECHTSGROND

4.1. Het ontwerp vindt rechtsgrond in artikel 4 van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 21 juni 2007. Bij die bepaling wordt de Brusselse minister bevoegd voor het landbouwbeleid (hierna: de minister) gemachtigd om de bijlagen bij dat besluit aan te vullen of te wijzigen "overeenkomstig de beslissingen van de instellingen van de Europese Gemeenschap".

Aanvullend kan de rechtsgrond voor het ontworpen ministerieel besluit eveneens worden gevonden in artikel 8, § 2, eerste lid, 1° en 2°, van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 22 oktober 2009 'betreffende de toelating van de rassen van landbouwgewassen en groentegewassen tot en het behoud ervan op de rassenlijsten van landbouwgewassen en groentegewassen'. Aan die bepaling ontleent de minister de bevoegdheid om, "in overeenstemming met de beslissingen van de Europese instellingen en rekening houdend met de stand van wetenschap en techniek", de kenmerken vast te stellen waartoe het onderzoek zich voor de verschillende soorten gewassen ten minste moet uitstrekken, alsook de minimumeisen betreffende het verrichten van het onderzoek.

4.2. De voormelde bepalingen vinden op hun beurt rechtsgrond in artikel 2, § 1, 6°, van de wet van 11 juli 1969 'betreffende de bestrijdingsmiddelen en de grondstoffen voor de landbouw, tuinbouw, bosbouw en veeteelt'. Op grond van die bepaling kan de Koning (lees: de Brusselse Hoofdstedelijke Regering) onder meer de grondstoffen onderwerpen aan facultatieve of verplichte keuring omtrent de herkomst, de echtheid en de zuiverheid van soort en ras, de kwaliteit en de goede gezondheidstoestand.

⁸ Voetnoot 7 van het geciteerde advies: Adv.RvS 44.370/VR/3 van 6 mei 2008 over een ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse Regering van 26 september 2008 'betreffende de toelating van de rassen van landbouwgewassen en groentegewassen tot en het behoud ervan op de rassenlijsten van landbouwgewassen en groentegewassen', opmerkingen 3 tot 5.

ALGEMENE OPMERKING

5. Er blijken afwijkingen te bestaan tussen de bijlagen bij het ontwerp en de bijlagen bij uitvoeringsrichtlijn (EU) 2025/1079. Naar aanleiding van de adviesaanvraag over een ontwerp dat heeft geleid tot het ministerieel besluit van 27 augustus 2025 ‘tot wijziging van bijlage I en II bij het besluit van de Vlaamse Regering van 27 april 2007 betreffende de kenmerken waartoe het onderzoek van bepaalde rassen van landbouw- en groentegewassen zich ten minste moet uitstrekken, en de minimumeisen voor dat onderzoek’, heeft de gemachtigde aan de Raad van State daarover het volgende verklaard:⁹

“Het klopt dat er inderdaad minimale wijzigingen zijn tussen de bijlagen van het ontwerp MB en de bijlagen van de uitvoeringsrichtlijn 2025/1079. Onze inhoudelijke experte had ontdekt dat in de tekst van de richtlijn enkele foutjes waren geslopen. De Commissiediensten merkten dit zelf ook pas op na publicatie van de richtlijn en lieten via hun online platform voor de permanente comités die de uitvoeringsrichtlijnen stemmen weten aan de Europese lidstaten dat een corrigendum volgt. De rechtzetting volgt dus in de herfst 2025 (...). Om de richtlijn toch tijdig omgezet te krijgen (voor het einde van het jaar), hebben we er noodzakelijkerwijze voor geopteerd deze verwachte wijzigingen al meteen mee te nemen in het ontwerp dat nu voor advies bij u voor ligt. (...)

De wijzigingen betreffen:

- Een verkeerde Latijnse botanische benaming in de Nederlandstalige versie van de uitvoeringsrichtlijn namelijk *Dactylis sulata* L. In de Engelstalige versie staat dit wel juist.
- Er moest een protocol geschrapt worden uit de lijst met UPOV-protocollen, want er is een protocol voor diezelfde soort toegevoegd bij de CPVO-protocollen en er kan nooit te kiezen zijn tussen twee protocollen, het CPVO protocol geniet altijd de voorkeur op Europees niveau want dat zijn Europese protocollen, UPOV is internationaal. Het betreft het protocol voor *Brassica rapa* L. var. *silvestris* (Lam.) Briggs - raapzaad.”

Indien ook de stellers van het onderhavige ontwerp er voldoende zeker van zijn dat een rectificatie of een wijziging van uitvoeringsrichtlijn (EU) 2025/1079 in deze zin nog zal volgen, kan met deze werkwijze worden ingestemd.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Aanhef

6. In het derde lid van de aanhef moet worden verwezen naar artikel 8, § 2, *eerste lid*, 1° en 2°, van het erin vermelde besluit van 22 oktober 2009.

7. In de Nederlandse tekst van het zesde lid van de aanhef schrijve men “moet geen impactanalyse worden uitgevoerd” in plaats van “geen impactanalyse moet worden uitgevoerd”.

⁹ Zie adv.RvS 77.919/3 van 14 juli 2025 over een ontwerp dat heeft geleid tot het voormelde besluit, opmerking 4.

Artikel 3

8. In de Franse tekst van artikel 3 van het ontwerp moet de zinsnede “par dérogation à l’article 2” aan het begin van de zin voorkomen in plaats van op het einde.

*

OBSERVATION PRÉLIMINAIRE

1. Compte tenu du moment où le présent avis est donné, le Conseil d'État attire l'attention du demandeur de l'avis sur le fait que les élections du 9 juin 2024 emportent que le gouvernement, depuis cette date et jusqu'à l'élection d'un nouveau gouvernement, ne dispose pas de la plénitude de ses compétences. Le présent avis est toutefois donné sans qu'il soit examiné si le projet relève bien de la compétence ainsi limitée, la section de législation n'ayant pas connaissance de l'ensemble des éléments de fait que le ministre peut prendre en considération lorsqu'il doit apprécier la nécessité d'arrêter ou de modifier des dispositions réglementaires.

PORTÉE DU PROJET

2. Le projet d'arrêté du Ministre du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale ayant la politique agricole dans ses attributions, soumis pour avis, a pour objet de remplacer les annexes I et II de l'arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale du 21 juin 2007 'concernant les caractères devant être couverts au minimum par l'examen et les conditions minimales pour l'examen de certaines variétés d'espèces de plantes agricoles et de légumes' (article 2 du projet). Il vise ainsi à transposer la directive d'exécution (UE) 2025/1079 de la Commission du 2 juin 2025 'modifiant les directives 2003/90/CE et 2003/91/CE en ce qui concerne les protocoles d'examen de certaines variétés des espèces de plantes agricoles et des espèces de légumes', qui remplace les annexes I et II de la directive 2003/90/CE ¹ et les annexes I et II de la directive 2003/91/CE ² (article 1er du projet).

L'arrêté envisagé entre en vigueur le 1er janvier 2026 (article 4). Les annexes actuelles de l'arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale du 21 juin 2007 restent d'application pour les examens qui ont débuté avant cette date (article 3).

COMPÉTENCE

3. Dans l'avis 61.042/VR/3 du 25 avril 2017 sur un projet devenu l'arrêté ministériel du 8 mai 2017 'modifiant les annexes Ire et II à l'arrêté du Gouvernement flamand du 27 avril 2007 concernant les caractères minimaux à prendre en compte et les conditions minimales à remplir lors de l'examen de certaines variétés des espèces de plantes agricoles et de légumes', le Conseil d'État

¹ Directive 2003/90/CE de la Commission du 6 octobre 2003 'établissant des modalités d'application de l'article 7 de la directive 2002/53/CE du Conseil en ce qui concerne les caractères minimaux à prendre en compte et les conditions minimales à remplir lors de l'examen de certaines variétés des espèces de plantes agricoles'.

² Directive 2003/91/CE de la Commission du 6 octobre 2003 'établissant des modalités d'application de l'article 7 de la directive 2002/55/CE du Conseil en ce qui concerne les caractères devant être couverts au minimum par l'examen et les conditions minimales pour l'examen de certaines variétés d'espèces de légumes'.

a apporté les précisions suivantes sur la compétence des régions concernant l'élaboration des catalogues des variétés ³ :

« 2. In de brief met de adviesaanvraag wordt verwezen naar een advies 59.141/3 van 19 april 2016 van de Raad van State over een ontwerp dat heeft geleid tot het ministerieel besluit van 11 mei 2016 'tot wijziging van bijlage I en II bij het besluit van de Vlaamse Regering van 27 april 2007 betreffende de kenmerken waartoe het onderzoek van bepaalde rassen van landbouw- en groentegewassen zich ten minste moet uitstrekken, en de minimumeisen voor dat onderzoek'. Dat besluit betrof een vorige vervanging van de voormelde bijlagen I en II naar aanleiding van uitvoeringsrichtlijn (EU) 2015/1168.⁴ In dat advies heeft de Raad van State afgezien van het nader onderzoek van het ontwerp nadat hij had vastgesteld dat het Interregionaal Protocol 'Teeltmateriaal' van 31 maart 2004, gesloten ter uitvoering van artikel 13 van het samenwerkingsakkoord van 30 maart 2004 tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest 'met betrekking tot de uitoefening van de geregionaliseerde bevoegdheden op het gebied van Landbouw en Visserij', nog niet door alle gewesten is onderworpen aan parlementaire instemming.

De adviesaanvrager betoogt in dat verband onder meer dat in de rechtspraak van het Hof van Justitie wordt erkend dat het loutere gegeven dat regio's van lidstaten bij de implementatie van EU-recht onderling verschillende maatregelen vaststellen, geen met het EU-recht strijdige discriminatie vormt.⁵ Zij concludeert daaruit dat '[h]et (...) elke lidstaat (...) vrij [staat] om de bevoegdheden op nationaal vlak te verdelen en niet rechtstreeks toepasselijke gemeenschapshandelingen via maatregelen van regionale of plaatselijke overheden te doen uitvoeren, voor zover die bevoegdheidsverdeling een juiste uitvoering van die gemeenschapshandelingen mogelijk maakt. Om deze reden kan elk Gewest dan ook voor zichzelf (en voor zijn gewestelijk grondgebied) een rassenlijst opstellen.'

3. Na een nieuw onderzoek van deze kwestie in verenigde kamers meent de Raad van State dat de uitvoeringsrichtlijnen die ertoe strekken de bijlagen bij de richtlijnen 2003/90/EG en 2003/91/EG te vervangen, rechtshandelingen vormen van de Europese Commissie waarvan de rechtsgeldigheid niet in het gedrang komt door het internrechtelijke bevoegdheidsprobleem dat kleeft aan de wijze waarop de nationale rassenlijst in België tot stand wordt gebracht overeenkomstig artikel 3, lid 1, van richtlijn 2002/53/EG⁶ en artikel 3, lid 2, van richtlijn 2002/55/EG⁷. In dat geval overstijgt de opname in de rassenlijst niet de territoriale bevoegdheid van het betrokken gewest, vermits die opname door het recht van de Europese Unie zelf wordt opgelegd, en de gelding

³ Voir aussi l'avis C.E. 77.506/3 du 24 mars 2025 sur un projet devenu l'arrêté ministériel du 4 avril 2025 'remplaçant les annexes I et II de l'arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale du 21 juin 2007 concernant les caractères devant être couverts au maximum par l'examen et les conditions minimales pour l'examen de certaines variétés d'espèces de plantes agricoles et de légumes', observation 3.

⁴ Note de bas de page 3 de l'avis cité : Uitvoeringsrichtlijn (EU) 2015/1168 van de Commissie van 15 juli 2015 'tot wijziging van de Richtlijnen 2003/90/EG en 2003/91/EG houdende bepalingen ter uitvoering van artikel 7 van Richtlijn 2002/53/EG van de Raad, respectievelijk artikel 7 van Richtlijn 2002/55/EG van de Raad, met betrekking tot de kenmerken waartoe het onderzoek van bepaalde rassen van landbouwgewassen en groentegewassen zich ten minste moet uitstrekken, en de minimumeisen voor dat onderzoek'.

⁵ Note de bas de page 4 de l'avis cité : HvJ 16 juli 2009, *Horvath*, C-428/07, §§ 47-58. Zie overigens in dat verband ook HvJ 12 juni 2014, *Digibet*, C-156/13, §§ 33-41.

⁶ Note de bas de page 5 de l'avis cité : Richtlijn 2002/53/EG van de Raad van 13 juni 2002 'betreffende de gemeenschappelijke rassenlijst van landbouwgewassen'.

⁷ Note de bas de page 6 de l'avis cité : Richtlijn 2002/55/EG van de Raad van 13 juni 2002 'betreffende het in de handel brengen van groentezaad'.

ervan voor het hele Belgische grondgebied niet voortvloeit uit het voormelde Interregionaal Protocol 'Teeltmateriaal' van 31 maart 2004. De loutere omzetting van dergelijke uitvoeringsrichtlijnen is een verplichting voor de drie gewesten en dus ook voor het Vlaamse Gewest. De Raad van State zal dergelijke ontworpen omzettingsmaatregelen dan ook ten gronde onderzoeken.

Dit neemt niet weg dat het voormelde bevoegdheidsprobleem, dat een eerste keer werd uiteengezet in advies 44.370/VR/3 van 6 mei 2008⁸ nog steeds relevant blijft voor de regeling van de wijze waarop de rassenlijsten door de gewesten worden vastgesteld aan de hand van de afspraken die zijn gemaakt in het voormelde Interregionaal Protocol 'Teeltmateriaal' van 31 maart 2004 ».

Cette conclusion s'applique également au présent projet.

FONDEMENT JURIDIQUE

4.1. Le projet trouve son fondement juridique dans l'article 4 de l'arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale du 21 juin 2007. Cette disposition habilite le ministre bruxellois qui a la politique agricole dans ses attributions (ci-après : le ministre) à compléter ou à modifier les annexes de cet arrêté, « conformément aux décisions des institutions de la Communauté européenne ».

À titre complémentaire, l'article 8, § 2, alinéa 1er, 1° et 2°, de l'arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale du 22 octobre 2009 'portant admission des variétés des espèces de plantes agricoles et de légumes et portant leur maintien dans les catalogues des variétés des espèces de plantes agricoles et de légumes' peut également procurer un fondement juridique à l'arrêté ministériel en projet. Cette disposition confère au ministre le pouvoir de fixer, « conformément aux décisions des Institutions européennes et compte tenu de l'état des connaissances scientifiques et techniques », les caractères sur lesquels doivent au moins porter les examens pour les différentes espèces ainsi que les conditions minimales concernant l'exécution des examens.

4.2. Les dispositions précitées trouvent à leur tour leur fondement juridique dans l'article 2, § 1er, 6°, de la loi du 11 juillet 1969 'relative aux pesticides et aux matières premières pour l'agriculture, l'horticulture, la sylviculture et l'élevage'. En vertu de cette disposition, le Roi (lire : le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale) peut notamment soumettre les matières premières à un contrôle facultatif ou obligatoire concernant l'origine, l'identité et la pureté d'espèce et de variété, ainsi que la qualité et le bon état sanitaire.

⁸ Note de bas de page 7 de l'avis cité : Adv.RvS 44.370/VR/3 van 6 mei 2008 over een ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse Regering van 26 september 2008 'betreffende de toelating van de rassen van landbouwgewassen en groentegewassen tot en het behoud ervan op de rassenlijsten van landbouwgewassen en groentegewassen', opmerkingen 3 tot 5.

OBSERVATION GÉNÉRALE

5. Il apparaît que les annexes du projet et les annexes de la directive d'exécution (UE) 2025/1079 divergent. Consécutivement à la demande d'avis sur un projet devenu l'arrêté ministériel du 27 août 2025 'tot wijziging van bijlage I en II bij het besluit van de Vlaamse Regering van 27 april 2007 betreffende de kenmerken waartoe het onderzoek van bepaalde rassen van landbouw- en groentegewassen zich ten minste moet uitstrekken, en de minimumeisen voor dat onderzoek', le délégué a déclaré ce qui suit à ce sujet au Conseil d'État ⁹ :

« Het klopt dat er inderdaad minimale wijzigingen zijn tussen de bijlagen van het ontwerp MB en de bijlagen van de uitvoeringsrichtlijn 2025/1079. Onze inhoudelijke expertise had ontdekt dat in de tekst van de richtlijn enkele foutjes waren geslopen. De Commissiediensten merkten dit zelf ook pas op na publicatie van de richtlijn en lieten via hun online platform voor de permanente comités die de uitvoeringsrichtlijnen stemmen weten aan de Europese lidstaten dat een corrigendum volgt. De rechtzetting volgt dus in de herfst 2025 (...). Om de richtlijn toch tijdig omgezet te krijgen (voor het einde van het jaar), hebben we er noodzakelijkerwijze voor geopteerd deze verwachte wijzigingen al meteen mee te nemen in het ontwerp dat nu voor advies bij u voor ligt. (...)

De wijzigingen betreffen:

- Een verkeerde Latijnse botanische benaming in de Nederlandstalige versie van de uitvoeringsrichtlijn namelijk *Dactylis sulata* L. In de Engelstalige versie staat dit wel juist.
- Er moest een protocol geschrapt worden uit de lijst met UPOV-protocollen, want er is een protocol voor diezelfde soort toegevoegd bij de CPVO-protocollen en er kan nooit te kiezen zijn tussen twee protocollen, het CPVO protocol geniet altijd de voorkeur op Europees niveau want dat zijn Europese protocollen, UPOV is internationaal. Het betreft het protocol voor *Brassica rapa* L. var. *silvestris* (Lam.) Briggs – raapzaad ».

Si les auteurs du projet à l'examen sont, eux aussi, suffisamment certains que la directive d'exécution (UE) 2025/1079 sera encore rectifiée ou modifiée en ce sens, ce procédé peut être accueilli.

EXAMEN DU TEXTE

Préambule

6. Le troisième alinéa du préambule doit viser l'article 8, § 2, *alinéa 1er*, 1° et 2°, de l'arrêté du 22 octobre 2009 qui y est mentionné.

7. Dans le texte néerlandais du sixième alinéa du préambule, on écrira « moet geen impactanalyse worden uitgevoerd » au lieu de « geen impactanalyse moet worden uitgevoerd ».

⁹ Voir l'avis C.E. 77.919/3 du 14 juillet 2025 sur un projet devenu l'arrêté précité, observation 4.

Article 3

8. Dans le texte français de l'article 3 du projet, le segment de phrase « par dérogation à l'article 2 » doit figurer en début de phrase et non à la fin.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER

DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT

Annemie GOOSSENS

Jeroen VAN NIEUWENHOVE